

Fylkesmannen i Troms
Postboks 6105
9291 TROMSØ

Att: Jørn Karlsen

Deres ref: 2015/2412

Vår ref: 2016/1744

Arkivnr: 323

Løpenr: 6513/2017

BERGEN 30.03.2017

RÅD - MILJØ OG BIOLOGISK MANGFOLD - HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG OM MARINE VERNEOMRÅDER I KARLSØY, TROMSØ OG LENVIK KOMMUNER I TROMS

Vi viser til brev av 12.12.2016 hvor Fylkesmannen i Troms ber om innspill i forbindelse med forslag til tre marine verneområder i Troms. De tre områdene er:

Ytre Karlsøy i Karlsøy kommune
Rystraumen i Tromsø kommune
Rossfjordstraumen i Lenvik kommune

De tre foreslåtte områdene representerer et mangfold av marine naturtyper i Troms, fra sterke tidevannsstrømmer, spesielle ferskvannspåvirkede tidevannssystem til kyst med en høy variasjon av øyer, skjær, grunnvannsområder og dypere partier.

Havforskningsinstituttet deltok i arbeidet med forslaget til nasjonal marin verneplan. Vi mener fortsatt at det er viktig å ta vare på et representativt utvalg av marin natur for fremtiden. Ikke bare verne for å bevare, men også verne for å ha relativt upåvirkede områder som kan brukes som referanse for forskning og overvåkning. Relativt upåvirkede områder som referanser er viktigere enn noensinne, ikke minst siden den menneskelige påvirkningen stadig øker både i havet og langs kysten, men også siden vi forventer globale endringer i havklima og havkjemi. Global oppvarming og havforsurning i våre områder kan allerede måles, mens eventuelle langtidseffekter er for en stor del uforutsigbare.

Det er foreslått to ulike avgrensninger av Rossfjordsystemet, alternativ A og B, hvor A også omfatter ett område utenfor bløtbunnsområdet. Begge alternativ gir etter vårt syn god beskyttelse for pollsystemet, siden området utenfor er nasjonal laksefjord. Dumping av behandlingsvann fra brønnbåt bør imidlertid unngås i nærheten av innløpet til strømmen, derfor gir sannsynligvis alternativ A bedre beskyttelse.

Ytre Karlsøy er et rikt område med flere store haneskjellsforekomster og stortareskog med mange gode fiskeplasser. Havbruk forventes å øke i Troms fylke og da kanskje særlig på kystlokaliteter. I verneplanen er det gitt to alternativ for til etablering av matfiskanlegg, fangstbasert akvakultur og levendelagring av fisk der alternativ A åpner for slik etablering etter dispensasjonssøknad og alternativ B utelukker slik etablering. Utslipp fra matfiskproduksjon omfatter næringssalter, organiske partikler, legemidler og kobberforurensning. Slike utslipp kan ha omfattende effekter på marine organismer og habitat som er i strid med verneformålet. Vi støtter alternativ B fordi det er fornuftig å holde noen områder fri for utslipp fra matfiskproduksjon, både for vern av bunnhabitat og som referanseområde for forskning på ytre kyst. Skjelldyrking og tare dyrking har langt lavere miljøpåvirkning enn matfiskproduksjon og en kan vurdere om det skal være åpent for dispensasjon for slik aktivitet.

Ryfjordstraumen er en sterk tidevannsstrøm med et rikt mangfold av filtrerende arter inkludert bløtkoraller. Området er også et viktig friluftsområde og attraktivt sportsfiskeområde. Vi synes verneplanen virker godt gjennomtenkt og har ingen videre kommentarer.

Utvelgelsen av de aktuelle områdene er blant annet basert på spesifikke opplysninger om fauna og flora i områdene, men også generell kunnskap om hvordan det biologiske mangfoldet varierer med for eksempel topografi, strømforhold og dyp. Vi vil minne om at utvalget for endelig tilråding fremhevet at anbefalingene i stor grad representerer en liberal tilnærming til bruk, særlig med tanke på utnyttelsen av naturlige bestander, men påpeker også at for å sikre verneverdiene er det nødvendig med klare retningslinjer for bruk, overvåking av naturtilstanden og kontroll med at bestemmelsene følges. Utvalget anbefalte også at det gjennomføres grundig kartlegging av de enkelte områdene så snart som mulig etter vedtak om beskyttelse. Dette er viktig i en større sammenheng med tanke på overvåking av eventuelle endringer i fauna og flora og en analyse av påvirkningsfaktorer.

Etter at rapporten ble laget har vi fått ny kunnskap om habitat som er unike i Troms. Flere områder har store forekomster av korallalger (ruglbunn), slik som for eksempel rundt Krøttøya og Meløyvær. Kysten av Nord Norge har trolig noen av de største og mest uberørte områdene av denne naturtypen i Europa. Korallalgebunn er vernet flere steder i verden. Fjordområdene i Troms er i liten grad kartlagt men, kartlegging i noen fjorder i Troms viser at her er det korallskogbunn. Korallskogbunn er et rødlistet habitat som trolig er en vanlig naturtype i fjordene i Troms. Fremtidige vurdering av verneområder bør inkludere minst en korallskogforekomst og ett korallalgeområde som referanseområder. Verneplanene for Troms er diskutert med forskerne Tina Kutti og Jan Helge Fosså.

Vennlig hilsen,

Jan Atle Knutsen
Programleder
Kyst

Vivian Husa
Forsker
Benthiske ressurser og prosesser

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift. Innholdet er godkjent faglig gjennom prosess for rådgivning.